

Miljöredovisning 2019

Bollebo
Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder

REDOVISNING AV ARBETET MED LEDNINGSSYSTEMET UNDER VERKSAMHETSÅRET 2019

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder (Bollebo) uppfyller de krav som ställs i den internationella miljöledningsstandarden ISO 14001 och Bollebo har varit certifierade sedan 2001-10-26. Årligen utförs en löpande tredjepartsrevision av externt certifieringsbolag. Vart tredje år förnyas certifikatet och under 2019 var det dags för en omcertifiering mot miljöledningsstandarden ISO 14001.

MILJÖPÅVERKAN

Bollebos verksamhet ger i första hand upphov till miljöpåverkan inom följande nyckelområden:

- Energiförbrukning (uppvärmning, varmvattenberedning och el för fastighetsdrift).
- Vatten och avlopp (förbrukning av rent vatten och utsläpp av spillvatten).
- Avfall (avfall från företagets egen verksamhet).
- Kemikaliehantering (inköp, användning, förvaring mm).
- Transporter och motorredskap (förbrukning av fossila drivmedel, utsläpp till luft mm).
- Inomhusmiljö (buller, fukt, mögel, radon mm).
- Entreprenadprojekt (nybyggnation, rivning, större renoveringar).

Bollebos hyresgäster har tillsammans en stor påverkan på miljön genom sitt nyttjande av lägenheterna och sina olika livsstilar.

MILJÖASPEKTER

Verksamhetens miljöaspekter (dvs hur vi skulle kunna påverka miljön) finns samlade i ett miljöaspektregister där bedömning och identifiering av de betydande miljöaspekterna har gjorts.

Våra betydande miljöaspekter bedöms vara:

- Förbrukning av el vid uppvärmning (direktverkande el).
- Större projekt och entreprenader.

Miljöaspektsregistret revideras minst en gång årligen.

POLICY, ORGANISATION OCH SAMVERKAN

Bollebo har antagit en miljö- och kvalitetspolicy, vilken uttrycker stiftelsens ambitioner med ledningsarbetet. Nuvarande policy antogs av styrelsen 2016-05-18 och bedöms årligen i samband med ledningens genomgång.

MILJÖ- OCH KVALITETSPOLICY:

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder är ett allmännyttigt bostadsföretag som strävar efter det goda boendet. Vi skall bedriva vår verksamhet så att vi ser till att miljöhänsyn tas och god kvalitet upprätthålls i alla led, från projektering och produktion till förvaltning och rivning.

Vi skall i all vår verksamhet bedriva ett ständigt förbättringsarbete, samt förebygga föroreningar till luft, vatten och mark.

Vi skall hushålla med resurser och använda bästa möjliga teknik där så är ekonomiskt försvarbart så att naturtillgångar nyttjas effektivt, samt i första hand välja material som inte skadar människor, djur eller natur.

Vi skall i all verksamhet följa gällande lagstiftning och övriga relevanta krav som vi berörs av.

Vi skall kontinuerligt öka våra medarbetares, leverantörers och kunders miljö- och kvalitetsmedvetenhet, inspirera till ett personligt engagemang och därigenom gemensamt skapa förutsättningar för en miljöanpassad förvaltning med god kvalitet.

Policyn har kommunicerats till samtliga anställda, styrelsen, samt entreprenörer och leverantörer. Den finns tillgänglig på företagets hemsida och i web-handboken.

Alla medarbetare förväntas emellertid ta sin del av ansvaret för företagets miljö- och kvalitetsarbete.

MILJÖNÄTVERKET SJUHÄRAD

Vi är en del av Miljönätverket Sjuhärad (7miljö) där förutom Bollebo följande företag ingår: Fristadbostäder AB, Stubo AB, Vårgårda Bostäder AB och Tranemobostäder AB.

Vi samarbetar inom nätverket inom en rad områden, bl.a. miljö, kvalitet och arbetsmiljö,

Miljönätverket 7miljö har en publik hemsida, www.7miljö.se. Hemsidan är även hemvist för vårt gemensamma integrerade verksamhetsledningssystem.

7miljö's nätverk uppmärksammades på Allmännyttans "Klimat- och energikick" i Lund den 19-20 november 2019. Samordnaren höll en presentation på konferensen med titeln "Mindre företag som samverkar – dela på en miljö-samordnare".

Miljönätverket träffas vid flera tillfällen i olika konstellationer (VD, förvaltare, ekonomer, uthyrare, GDPR-ansvariga etc). Miljöansvariga och miljörevisorer i bolagen har regelbundna träffar.

Interna revisioner utförs av nätverkets revisionsgrupp.

ORGANISATION

Företagets VD Heléne Persson Alsin, har det övergripande ansvaret för miljö- och kvalitetsarbetet, samt ledningssystemet. Bollebo har också utsett en miljöansvarig, Tina Andersson, som ansvarar för det operativa arbetet med ledningssystemet. Tina är även internrevisor tillsammans med Andréa Ekeröth.

Ny samordnare för nätverket är Cathrine Andersson från och med februari 2019.

ÖVRIGA SAMARBETEN

Bollebo är medlem i branschorganisationen Sveriges Allmännytta (tidigare SABO).

"I det allmännyttiga syftet ingår även ett aktivt samhällsansvar. Det kan handla om etiskt, miljö-mässigt och socialt ansvarstagande, ofta som ett bidrag till hållbar utveckling eller för att möta klimatutmaningen."

CSR – SOCIALT ANSVARSTAGANDE

2016 blev Bollebo, tillsammans med tre andra företag i Miljönätverket, medlemmar i den oberoende, icke-vinstdrivande föreningen CSR Västsverige som är Sveriges största CSR-nätverk.

CSR Västsverige fungerar som ett nätverk inom hållbarhet för alla typer av organisationer och utgör en plattform för lärande, samverkan och erfarenhetsutbyte.

Under 2019 var Bollebo inte någon aktiv medlem.

KEMIKALIEHANTERING

Nätverket använder ECO/ONLINE's system Chemical Manager inklusive mobilanpassad app för hantering av våra faro-märkta produkter. Detta innebär att vi har en förteckning över samtliga kemikalier, senaste versionen av säkerhetsdatablad (SDB) och att all personal har snabb tillgång till SDB via sina smart-phones och tablets. Samtidigt får vi en säkrare arbetsplats för de anställda.

INFORMATION OCH UTBILDNINGAR

Under året har flera internutbildnings- och informationstillfällen ägt rum i form av personalmöten, grund- och vidareutbildning av personal, samt information till styrelsen.

Miljöredovisning 2019

Ledningens genomgång med styrelsen har hållits vid ett tillfälle under året, 2019-05-08.

Miljö- och kvalitetsmöte med personalen hölls 2019-03-01 och 2019-12-03.

NÄTVERKSTRÄFF DEN 23 OKTOBER

Miljönätverket Sjuhärad, 7miljö, hade en gemensam utbildningsdag hos Vårgårda Bostäder den 23 oktober. Temat var miljö med inriktning på Klimatinitiativet. På programmet stod:

- Miljöinspirationsföreläsning av Fredrik Bergman, miljöstrateg på Vårgårda kommun.
- Information av bostadsbolaget Eidar, Trollhättan, om hur de jobbar med klimatinitiativet.
- Boråsregionens dataskyddsombud informerade om GDPR.
- Grupparbete med miljö- och kvalitetsuppgifter.
- AX-plock från de olika företagens verksamheter.
- Studiebesök på Vårgårda Bostäders projekt med ombyggnad/tillbyggnad av 6 st fastigheter, energisatsning med solpaneler, batteri- och vätgaslager samt nytt parkområde på Klockarebolet, Vårgårda.

Dagen avslutades gemensamt med bio (för de som ville).

Under dagen fanns tillfälle att träffa kolleger inom nätverket och byta erfarenheter och tips.

MÅL OCH ÅTGÄRDER

Policyns vision och ledningssystemets krav på ständig förbättring skall förverkligas genom att företaget ställer upp övergripande och detaljerade mål. Målen är kopplade till de betydande miljöaspekterna. Åtgärder som skall säkerställa att målen nås finns samlade i handlingsplaner med ansvarsfördelning och tidsangivelser.

De detaljerade som innefattar förbrukningar redovisas i denna miljöredovisning, övriga återfinns i dokumentet *Detaljerade mål*.

MÅL

Bollebo ska

- medverka till minskade förbrukningar (uppvärmning, el, varm- och kallvatten).
- sträva efter att finna miljövänliga kemikalier och produkter.
- aktivt arbeta med nybyggnation.
- utveckla attraktiviteten och tryggheten i våra områden.
- ha bra kommunikation och information med hyresgäster, styrelse, leverantörer och entreprenörer.
- öka personalens medvetenhet och kompetens i miljö-, etik-, kvalitets- och verksamhetsfrågor.

ÅTGÄRDER SOM GENOMFÖRTS UNDER ÅRET

- Startat nybyggnation av 24 st lägenheter på Odinslund. Husen kommer att ha solceller, tillgång till miljöhus laddplats för elbil att hyra och byggnaderna är dimensionerade för max energianvändning på 50, kWh/m².
- Det har erbjudits köksförnyelse på Vinkelvägen 1-7, F20. Av 28 st lägenheter har 11 st tackat ja under 2019.
- Bollegårdens diskrum har byggts om med bland annat två nya diskmaskiner. Arbetsmiljön har förbättrats i restaurangen. F22.
- Ny luftvärmepump monterad i hissen på F31, Ballebovägen 13.
- Åtta stycken värmepumpar har fått mobil larmöverföring.
- Målat fyra trappuppgångar på F18 Odinslundsvägen 2-4.
- Nya fönster på F19, Örelundsvägen 6-14.
- Ny garageport med styrning och bättre inbrottsskydd, F14 Odensväg 20.
- Ny fasadbelysning, LED istället för lågenergi F15, Odensväg 10-12.
- Ny belysning LED i källargång på F14, Odensväg 22.
- Ny belysning LED i Bollebos fastighetsgarage, F14, Odensväg 18.
- Bättre belysning LED på vindsförråden, F18, Odinslundsvägen 2-4.
- Bokning av tvättstuga har lagts över till att ske via "Mina Sidor" på hemsidan för F13, Boråsvägen 35, och F20, Vinkelvägen 1-3.

- Invigning av utemiljö och odlingslotter på F13, Boråsvägen 35.
- Två fastigheter har fått kärl för trädgårdsavfall, F15 och F28.
- Bollebo lanserade en ny hemsida vilken möjliggör för sökande att ställa sig i kö och söka lägenhet samt att Bollebos hyresgäster kan göra felanmälan via nätet.
- Bollebo tar emot e-fakturor.
- Nytt elektroniskt faktureringsprogram.
- Hyresgästerna får inte längre sina hyresaviser kostnadsfritt via papper.
- En omcertifiering har genomförts av RISE Certifiering.
- Kontinuerligt kvalitetsarbete i form av genomgång av rutiner på arbetsplatsmöte.
- Har tagits fram en checklista för lägenhetsbesiktningar.
- Tina och Andrea har deltagit på Allmännyttans konferens "Klimat- och energikick" i Lund.
- Rickard har gått Allmännyttans besiktningkurs anordnad av nätverket.
- Tina, Benny och Rickard har gått handledarkurs.
- Nytt samlat kontor för samtlig personal i tidigare kontor och konferensrum, F21. Fastighetsskötare och administratör har fått bättre arbetsplatser.
- Nytt konferensrum med "god komfort".

AKTUELLT INFÖR NÄSTA ÅR, 2020

- Genomgång av kemikalier och produkter för att se om det finns miljövänligare alternativ.
- Slutföra nybyggnation på Odinslundsvägen, 24 lägenheter. Inflyttningen är den 15 augusti 2020.
- Fortsätta arbetet med att göra vattenbesparingar t ex snålspolning.
- Nybyggnation i Töllesjö, 13 st marklägenheter, F34. Varje lägenhet får egen värmepump och det blir individuell mätning av vattenförbrukningen.
- Minska elförbrukningen på Örelundsvägen.
- Stamreovering på F, Odensväg 8, 20 och 22.
- Diverse pumpbyten på Bollegården F22, vilket kommer att minska elförbrukningen.
- Undersökning av kundnöjdheten.

ALLMÄNNYTTANS KLIMATINITIATIV

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder, styrelseordförande och VD, skrev på en avsiktsförklaring för Allmännyttans Klimatinitiativ under 2018.

Klimatförändringarna är ett hot mot kommande generationers möjligheter att leva på vår planet. Vi som deltar i Allmännyttans klimatinitiativ ska aktivt bidra till att hejda klimatförändringarna och leva upp till Parisavtalets ambitioner.

Genom Allmännyttans klimatinitiativ höjer vi ambitionsnivån och tar ett bredare grepp kring klimatfrågan. Vi ska arbeta för att aktivt ta till oss ny kunskap och samtidigt bidra med vår egen kunskap inom klimat-

och energifrågor till andra företag. Utgångspunkten i initiativet är att alla kan bidra och tillsammans kan vi göra mer.

Klimatinitiativets övergripande mål:

- En fossilfri allmännytta senast år 2030.
- 30 procents lägre energianvändning till 2030 (räknat från år 2009).

Resultat för 2019 har inte rapporterats från Allmännyttan vid tiden för denna redovisning.

RESULTAT

Förbrukningarna för uppvärmning, varmvatten och el redovisas per kvadratmeter uttryckt i A_{temp} (tempererad area) i stället för BOA+LOA (bostads- och lokalarea).

Förbrukningarna vid värme- och varmvattenproduktion är energiindexkorrigerade för att jämförelse skall kunna göras år för år.

I slutet av redovisningen jämförs resultaten med riktlinjer från Allmännyttan och föregående år.

Alla förbrukningar redovisas exklusive Bollegården – dock finns den med i de tidiga förbrukningarna (tom 2007).

UTHYRNING

Yta, bostäder, m ² (BOA)	26 645
Yta, lokaler, m ² (LOA)	795
Uthyrningsbar yta, m ² (BOA+LOA)	27 440
Uthyrningsbar yta, m ² (A_{temp})	31 016
Uthyrningsbar yta exklusive kallhyra, m ² (A_{temp})	26 970
Uthyrningsgrad, % (BOA)	100
Uthyrd yta, m ² (BOA+LOA)	27 440
Antal lokaler	11
Antal lägenheter	376

Eftersom vissa av företagets förbruknings-siffror vägs mot uthyrningsbar och uthyrd yta (ekonomisk uthyrningsgrad), redovisas dessa siffror här.

Lägenheter med kallhyra (vars förbrukning inte ingår i våra uppgifter) räknas inte med i arean när det gäller förbrukning för uppvärmning och varmvatten.

Bollegårdens ytor och förbrukningar ingår ej i redovisningen.

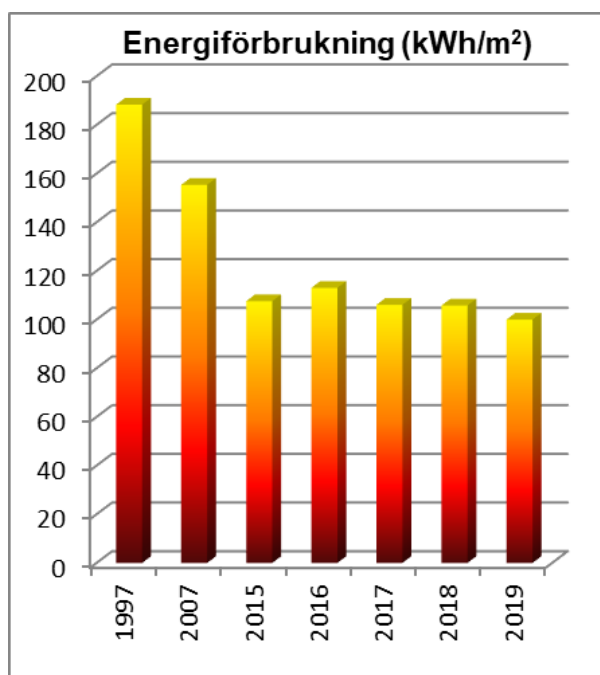
För att ge en mer rättvis bild av vår miljöprestanda under mätperioden redovisas mätetalen för vatten i förhållande till den ekonomiska uthyrningsgraden för bostäderna.

ENERGIFÖRBRUKNING, UPPVÄRMNING OCH VARMVATTEN

Mål nr	Detaljerat mål	Mätetal	Resultat 2019
DB1-1	Energiförbrukning för uppvärmning och varmvatten skall senast 2020 uppgå till högst 100 kWh/m ² .	Energiindexkorrigerad förbrukning i kWh/m ² (A _{temp}) exklusive Bollegården och kallhyror	100,0 kWh/m ²

Den totala energiindexkorrigerade förbrukningen har ökat med 200 MWh (8 %) under perioden 2015 – 2019, vilket till beror på att antalet lägenheter har ökat med 62 st (ca 20%).

Räknat i kWh per m² har den korrigerade förbrukningen minskat med 7 % (7,6 kWh/m²) under samma period.

Bollegårdens förbrukningar och ytor, samt byggnader med kallhyra ingår i uppgifterna för åren 1997–2007. Därför kan det vara svårt att jämföra med de åren.

Den sista oljepannan byttes ut mot en bergvärmepump under 2017 (dock finns en mindre reservpanna kvar på Boråsvägen i Olsfors).

Tidigare har vi använt en schabloniserad uppdelning av fastighetsel och uppvärmningsel (50/50), men vi har nu sett över denna fördelning och korrigerat den.

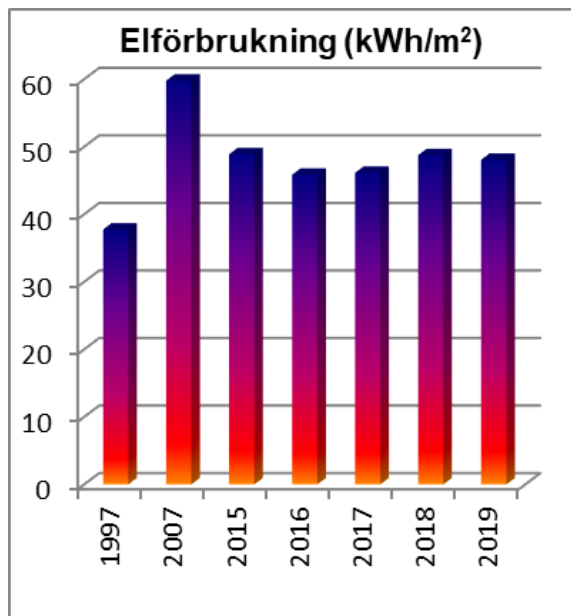
Energiindex

Energiindex tar hänsyn till den sammantagna effekten av temperatur, sol och vind under ett år. Tack vare detta kan man jämföra energiförbrukningen år för år oberoende av hur varmt/kallt året har varit. Det är SMHI som tar fram aktuella energiindex.

Vi använder Borås som referensort för energiindexet.

ELFÖRBRUKNING, FASTIGHETSDRIFT OCH UPPVÄRMNING

Mål nr	Detaljerat mål	Mätetal	Resultat 2019
DB2-1	Minska den totala elförbrukningen till högst 40 kWh/m ² till 2020.	Förbrukning i kWh/m ² (A _{temp}) exklusive Bollegården	48 kWh/m ²

Den totala elförbrukningen har under perioden 2015–2019 ökat med ca 155 MWh (ca 11%), vilket till beror på att antalet lägenheter har ökat med 62 st (ca 20%).

Förbrukningen per ytenhet har minskat med ca 2% (0,8 kWh/m²).

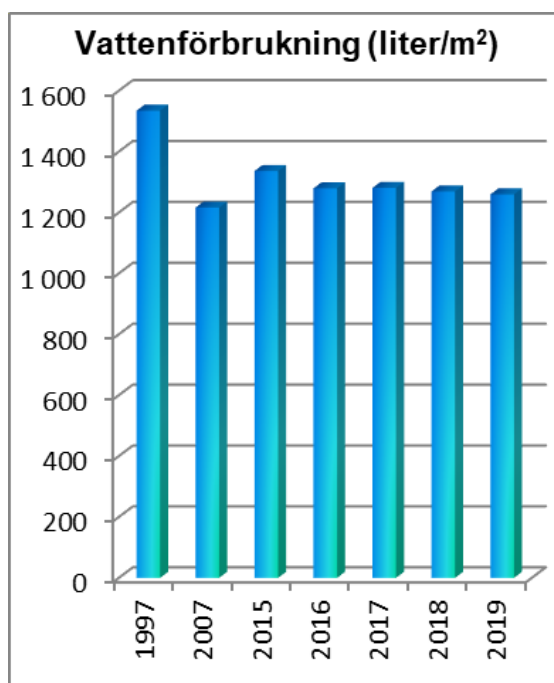
Även här ingår Bollegårdens förbrukningar och ytor i uppgifterna för åren tom 2007.

Vi har sedan 2015-01-01 ett elavtal med EPD-certifierad vattenel från Green Energy, vilken inte genererar koldioxidutsläpp vid elproduktionen.

Vi har en relativt hög elförbrukning, vilket främst beror på att vi har bestånd med direktverkande eluppvärmning och kontrakt där elen "ingår" i hyran.

Vi arbetar löpande med energibesparande åtgärder vad gäller el.

VATTENFÖRBRUKNING

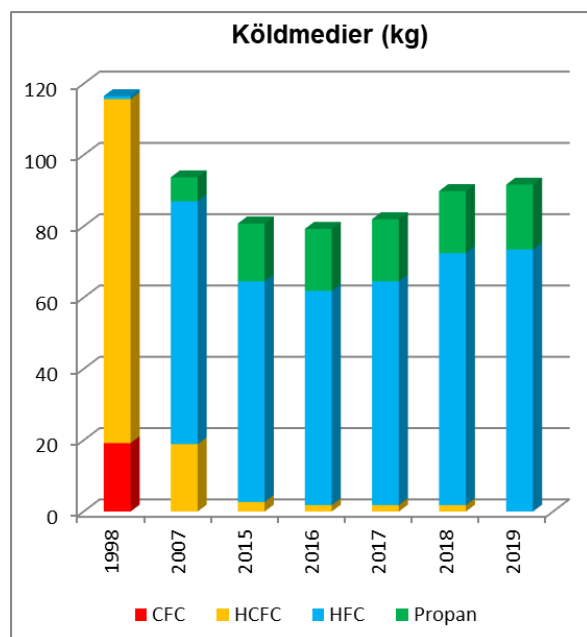
Den totala vattenförbrukningen har under perioden 2015–2019 ökat med ca 3 000 m³ (ca 9%), vilket beror på att antalet lägenheter har ökat med 62 st (ca 20%).

När det gäller vattenförbrukningen ligger Bollebo i det övre området (1 259 liter/m²) enligt riktvärden från Allmännyttans Klimatinitiativ.

Det vatten vi förbrukar tas från olika vattentäkter och har ingen betydande påverkan på dessa. I dagsläget återvinns eller återanvänds inget av vårt förbrukade vatten i verksamheten. Allt avloppsvatten går via det kommunala avloppsnätet till kommunens reningsverk.

Inga vattentäkter påverkas negativt av våra eller hyresgästernas avloppsvatten.

KÖLDMEDIER

Bollebo hade vid utgången av året 2019 sammanlagt 91,7 kg köldmedier.

Ökningen mellan 2018 och 2019 beror på att det har installerats en luftvärmepump i hissen

på Ballebovägen 13. Bollebo har även tagit hand om en portabel AC från en lägenhet.

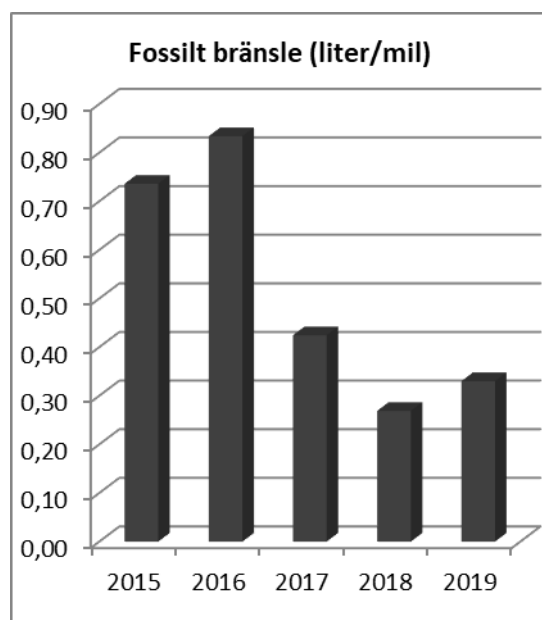
Användningen av CFC avslutades under 1999. Medan användningen av HCFC avslutades under 2018.

Observera att lägenheternas vitvaror ej ingår i sammanställningen.

Den nya lagstiftningen som trädde i kraft 2017-01-01 innebär att man istället för köldmediemängd låter koldioxidekvivalenter (CO_{2e}) styra kontrollplikten. Tidigare räknades köldmedier per fastighet och bedömdes utifrån total vikt, nu bedöms istället varje aggregat utifrån vilken typ och hur mycket köldmedia det innehåller – detta används som grund för att räkna ut CO_{2e}-talet. Aggregat över 5 ton CO_{2e} är kontrollpliktiga.

För vår del innebär det att vi nu har sex aggregat (tidigare fyra) som är kontrollpliktiga.

TRANSPORTER OCH DRIVMEDELSFÖRBRUKNING

Bollebo förfogar över två tjänstebilar, en elbil och en dieselsbil. I och med att flertalet av fastigheterna är samlade i Bollebygd är det även lätt att transportera sig med cykel eller till fots till de närliggande husen.

Det totala antalet körda mil med tjänstebilar under perioden 2015–2019 har minskat med 100 mil (2019: 900 mil).

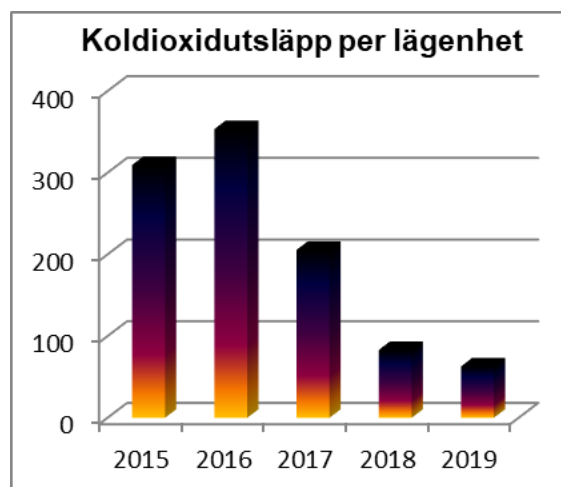
Förbrukningen av fossilt bränsle för tjänstebilarna har under samma period minskat med 55 % till 0,33 liter/totalt antal mil. Bytet av en dieselsbil till en elbil har inneburit en betydande minskning av den fossila drivmedelsförbrukningen.

Fr.o.m. 2012 använder vi endast s.k. miljödiesel som ger lägre utsläpp av fossil koldioxid.

Sedan 2014 anlitar vi en entreprenör för grönyteskötsel, vilkens förbrukning inte ingår i sammanställningen.

KOLDIOXIDUTSLÄPP

Diagrammet visar vårt utsläpp av fossil koldioxid per lägenhet. Utsläppen kommer från uppvärmning, el och transporter (tjänstebilar) inom den egna verksamheten. Uppgifterna för fjärrvärme och el kommer från våra leverantörer, övriga beräknas utifrån nyckeltal.

Den stora sänkningen av koldioxidutsläpp under perioden 2016 till 2018, beror på avveckling av oljepanna. I augusti 2017 ersattes en oljepanna med bergvärme i F12.

Vår verksamhet under 2019 genererade ett koldioxidutsläpp på 24 ton, vilket motsvarar 63 kg per lägenhet.

Vi använder miljödiesel i vår dieseldrivna bil.

JÄMFÖRELSE OCH ANALYS

	År	Energi* (kWh/m ²)	Fastighetsel (kWh/m ²)	Vatten (liter/m ²)	Koldioxid (kg/lgh)
Klimatinitiativets riktlinjer	2019		10 - 15	790 - 1380	
Miljönätverket	2019	105	21	1208	88
Bollebo	2018	105,8	16,7	1269	
Bollebo	2019	100,0	16,7	1259	63

*Förbrukning av energi för uppvärmning och varmvatten. Se diagram "Energiförbrukning" sidan 9.

Energiförbrukningen för uppvärmning och varmvatten ligger lägre än för snittet i miljönätverket.

När det gäller vattenförbrukningen ligger Bollebo i det övre området (1 259 liter/m²) enligt riktvärden från Allmännyttans Klimatinitiativet

Energiförbrukningarna är energiindexkorrigerade (gäller ej elen).

RAPPORTERADE AVVIKELSER, TILLBUD MM

	2015	2016	2017	2018	2019
Avvikelser, egen verksamhet	52	26	33	48	69
Avvikelser, revisioner	14	6	11	4	6
Tillbud		1			
Förbättringsförslag	9	18	4	7	11
Kundklagomål		3			
Totalt	75	54	48	59	86

Andelen rapporterade avvikelser från egen verksamhet ligger genomgående på en mycket hög nivå, vilket är en grundläggande förutsättning för att kunna bedriva ett bra miljö- och kvalitetsarbete.

LAGKRAV OCH EFTERLEVNAD

Lagefterlevnad

Den lagstiftning som berör företagets verksamhet finns specificerad i nätverkets lagförteckning. Denna uppdateras löpande och en lagbevakningstjänst finns att tillgå. Företagets verksamhet berörs även av lokala, kommunala krav, branschöverenskommelser och regionala krav.

Lagefterlevnaden stäms av minst en gång om året. Avstämningen under året visar att vi lever upp till lagkraven. Bollebo har aldrig varit föremål för sanktioner eller betydande böter till följd av miljöbrott eller annat brott.

Under 2019 genomfördes den första revisionen med avseende på GDPR av Boråsregionens dataskyddsombud. Revisionen genomfördes inom nätverket.

Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Bollebo har för närvarande inga verksamheter som är anmälningspliktiga enligt Miljöbalken.

Risakanalys och internkontrollplan

Under 2014 infördes riskanalys och internkontrollplan hos Bollebo. Drygt 100 olika risker bedömdes och utifrån dessa togs en internkontrollplan fram.

Köldmedier

För att förhindra nedbrytningen av det skyddande ozonskiktet i atmosfären finns en rad lagar och förordningar som reglerar

hanteringen av köldmedier. Köldmedier är dessutom synnerligen starka klimatgaser.

Köldmediet HCFC skall vara utfasat senast vid utgången av 2014 (gäller aggregat innehållande 3 kg eller mer). Denna utfasning är vi redan klara med.

Bollebo har 6 aggregat som är kontrollpliktiga. Vilka dessa är framgår av köldmedieförteckningen.

Kemiska produkter

Bollebo hanterar ett mycket litet antal olika kemiska produkter. Undan för undan har vi fasat ut de farligaste kemiska produkterna och ersatt dem med mindre skadliga.

2016 införde vi ett digitalt system, ECO/ONLINE's system Chemical Manager, för kemikalielistor och säkerhetsdatablad, vilket underlättat denna hantering.

Avfall och producentansvar

I stort sett alla hushåll har tillgång till fastighetsnära återvinningsstationer för källsortering.

Bollebo har tillstånd för egetransport av farligt avfall som uppkommit i egen yrkesmässig verksamhet. Transportdokument skrivs och signeras vid alla transporter av farligt avfall, oavsett om transporten utförs i egen regi eller inte.

MILJÖNÄTVERKETS MILJÖGRUPP

Hösten 2019's miljögruppsmöte med studiebesök på AB Bostäders stadsodlingar på Hässleholmen i Borås.

Miljönätverket Sjuhärads miljögrupp 2019 (miljöansvariga och revisorer), från vänster. Denzil Potter, Jacob Öfverström, Tommy Borg, Anders Eriksson, Tina Andersson, Frans Trygg, Andréa Ekeröth, Tom Rasmussen, Kjell -Ove Sethson, Elisabeth Erkenborn och Cathrine Andersson.

Bollebo är stolt medlem av Miljönätverket Sjuhärad (7miljö)!

Mer information om Miljönätverket Sjuhärad finns på hemsidan www.7miljö.se.

Bollebygd, 2019-08-27

Cathrine Andersson
Verksamhetssamordnare

**RI.
SE**

CERTIFIKAT

ISO 14001

Härmed intygas att/This is to certify that

Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder

Ballebovägen 4, 517 36 BOLLEBYGD, Sweden

har ett miljöledningssystem som uppfyller kraven enligt SS-EN ISO 14001:2015 vad gäller
has an environmental management system that fulfils the requirements of SS-EN ISO 14001:2015 with respect to

Förvaltning av bostäder och lokaler

Administration of residences and premises

Ursprungligen utfärdad/Originally issued	2001-10-26
Giltigt till och med/Expiry date	2022-10-26
Beslutsdatum/Decision date	2019-09-23

Dag Sjöholm

RISE Research Institutes of Sweden AB | Certification
Box 857, SE-501 15 Borås, Sweden
☎ +46 10-516 50 00
certifiering@ri.se | www.ri.se

Certifikat/Certificate 2831 M | version/issue 6 | 2019-09-23

This document is the property of RISE and may not be reproduced other than in full, except with the prior written approval by RISE.

RISE DAC
ACCREDITED
Accred. no. 1000
Certification of
Management
Systems
ISO 14001:2015

Sida/Page 1(2)